

Další mezinárodní obchodní/finanční transakce Základní přehled

Radovan Malachta
29.11.2023

Co už umíme

Mezinárodní kupní smlouva

Mezinárodní přepravní smlouva

Mezinárodní smlouva o kontrolní činnosti

Mezinárodní směnná smlouva

Mezinárodní výměna zboží za zboží - úvod

- podstata: směna zboží za zboží (službu, zařízení) nepeněžité povahy
- smlouva o směně (nikoliv kupní smlouva)
- pro všechny zmíněné typy výměnných obchodů uvedených na dalších slide je společné, že neexistuje mezinárodní úmluva (unifikace) – ideální je volba práva

Barter a kvazibarter

Barter = přímá výměna zboží za zboží nebo služby za službu

- není zde peněžité plnění
- hodnotová rovnost zboží (služby)

Kvazibarter = přímá výměna zboží za zboží nebo služby za službu

- hodnotová nerovnost zboží (služby), možnost finančně dorovnat rozdíl
- pro oba typy platí: není zde unifikovaná úprava, vhodná je volba práva

Counter-purchase

- podstata – *příklad z učebnice*: Společnost ze státu A má rýži, společnost ze státu B má počítače. Barter rýži za počítače asi nepřipadá v úvahu. Do transakce se zapojí strana C – dovozce rýže do státu B. Strana B dodá počítače straně A, strana A dá rýži C, strana C zaplatí straně B.
- hodnotová rovnost není podmínkou
- zpravidla vztah tvořen 3 smlouvami
- **právní režim**: nestátní prostředky právní úpravy – Vzorové podmínky Evropské hospodářské komise OSN

Buy-back

- podstata: dodám zařízení (licenci, know-how) a jsem povinen odebírat část produkce druhé strany jako splátku za poskytnuté plnění
- příklad: dodám zařízení k těžbě ropy a odebírám následně ropu jako splátku
- zpravidla 2 smlouvy vzájemně propojené
- dlouhodobé transakce
- **právní režim:** Vzorové podmínky Evropské hospodářské komise OSN

Off-set

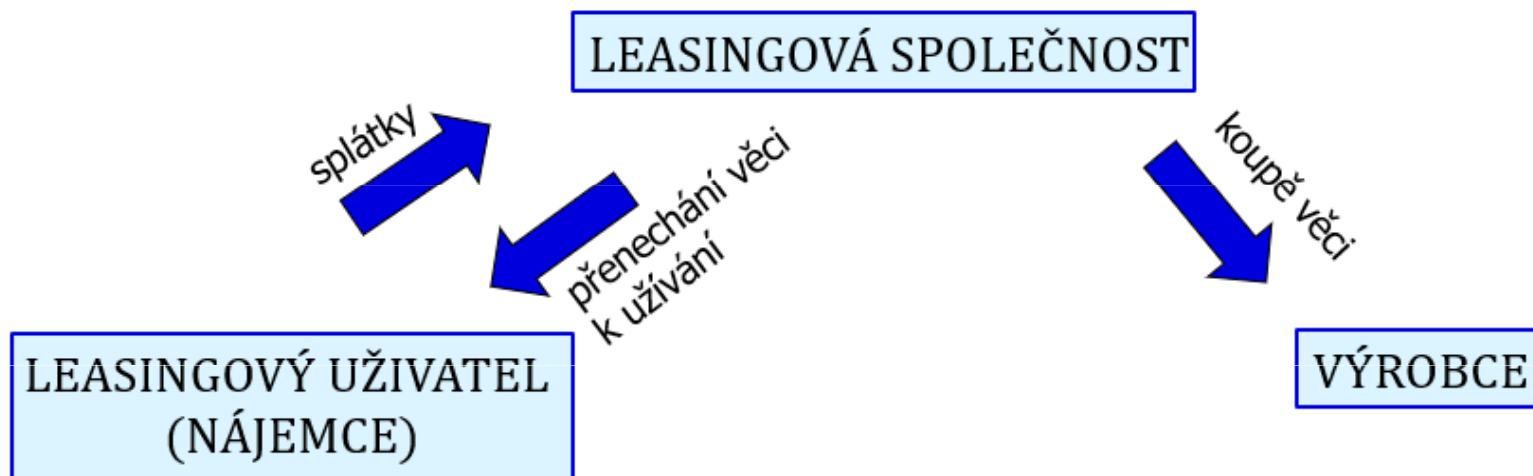
- u vojenských obchodů, vojenského průmyslu
- probíhá zpravidla na úrovni vládní
- vývozce zbraní/vojenské techniky souhlasí s koupí komponentů od subkontraktorů ze země následného vývozu
- **právní režim:** neexistence mezinárodní úpravy a nestátních prostředků

Mezinárodní leasing

Podstata

- obdoba s kupní smlouvou
- rozdíl od kupní smlouvy: chybí převod vlastnického práva
- přímý (výrobce – uživatel)
- nepřímý (výrobce – leasingová společnost – uživatel)
- nájemce – leasingový pronajímatel; též poskytovatel – příjemce leasingu

Finanční a operativní leasing

FINANČNÍ LEASING

- spíše sjednáván na delší dobu, zánik – uplynutím doby, případně výpovědí (ale následuje sankce)
- údržba a náklady užívání nese nájemce
- nájemce – skrze splátky uhradí původní cenu, a to i s náklady
- *Kterou smlouvu připomíná?*

OPERATIVNÍ LEASING

- spíše sjednáván na kratší dobu, lze vypovědět beze sankce
- údržba a náklady věci – leasingová společnost
- nájemce – skrze splátky uhradí původní cenu, a to i s náklady
- *Kterou smlouvu připomíná?*

SALE-ONCE LEASE BACK LEASING

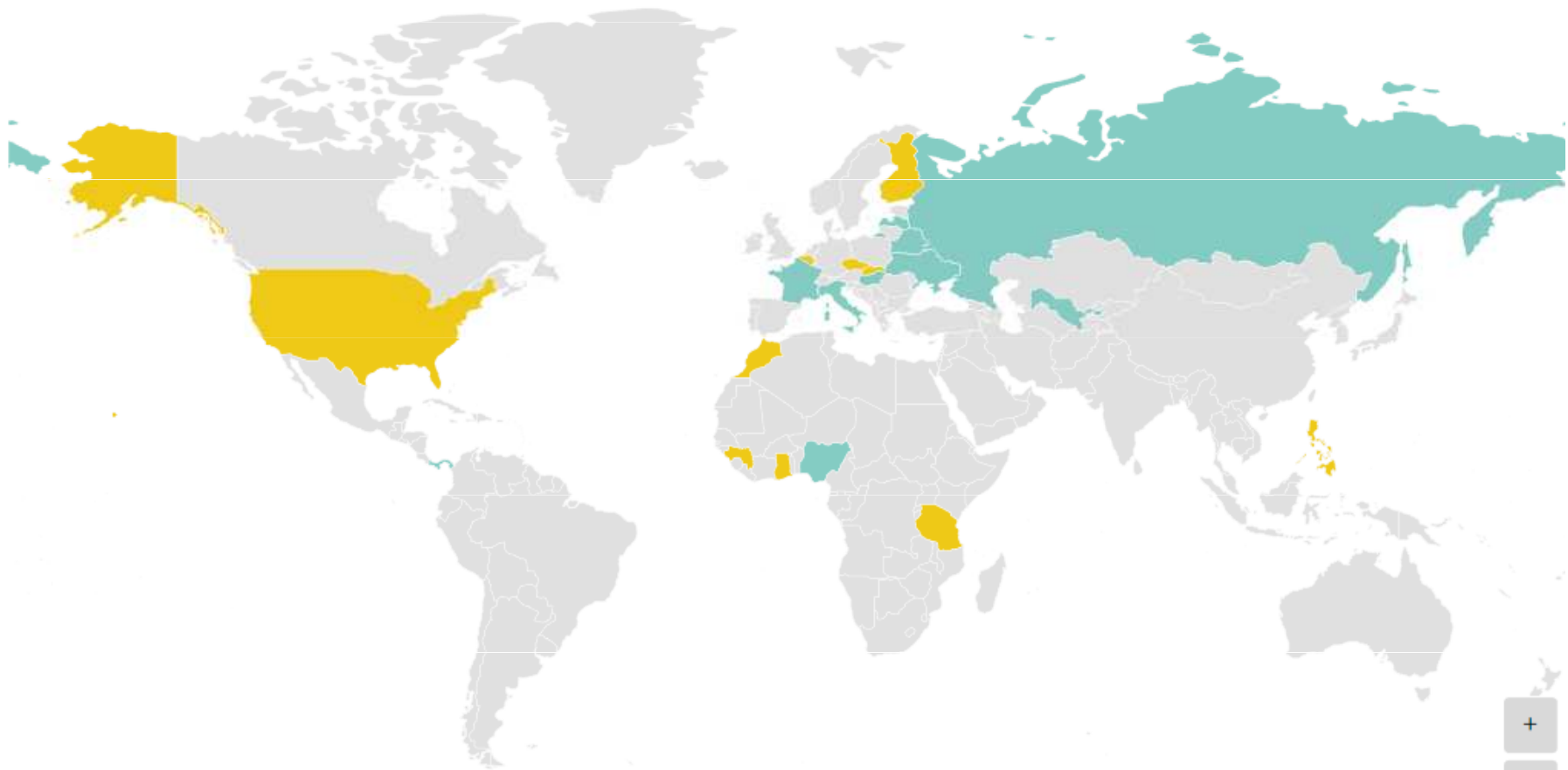
- příklad s letadlem

Finanční leasing	Operativní leasing
smlouva je sjednána spíše na delší dobu	smlouva je sjednána spíše na kratší dobu či předem nespecifikovanou
bez možnosti vypovězení (příp. sankce)	možnost vypovězení (bez sankce)
možnost odkoupení věci po skončení leasingu	nemožnost odkoupení věci po skončení leasingu
nájemce nese náklady užívání a údržbu	pronajímatel nese náklady na údržbu či opravy věci

Právní režim

- mezinárodní smlouva – unifikovaná úprava – ale jen pro 10 států –
Úmluva o mezinárodním finančním leasingu
- z pohledu soudů členských států EU lze využít tzv. nařízení Řím I
 - čl. 3: volba práva: „*Tato smlouva se řídí německým právem.*“
 - čl. 4 odst. 2: *kritérium obvyklé bydliště strany, která poskytuje charakteristické plnění pro smlouvu*

■ Signature ■ Entry into force

Mezinárodní faktoring

Podstata

- transakce spojená s financováním
- základem je odkup pohledávek či zálohování pohledávek vč. související účetní administrativy
- cash flow
- pohledávka se může stát vnitrostátní
- vývozce, vývozní faktor, dovozce, dovozní faktor
- mezinárodní faktoring

01
Exporter receives purchase order

02
Exporter sends importer's information for credit approval

03
Export factor checks the importer's creditworthiness through FCI partner

04
Import factor evaluates the importer and sets a credit limit

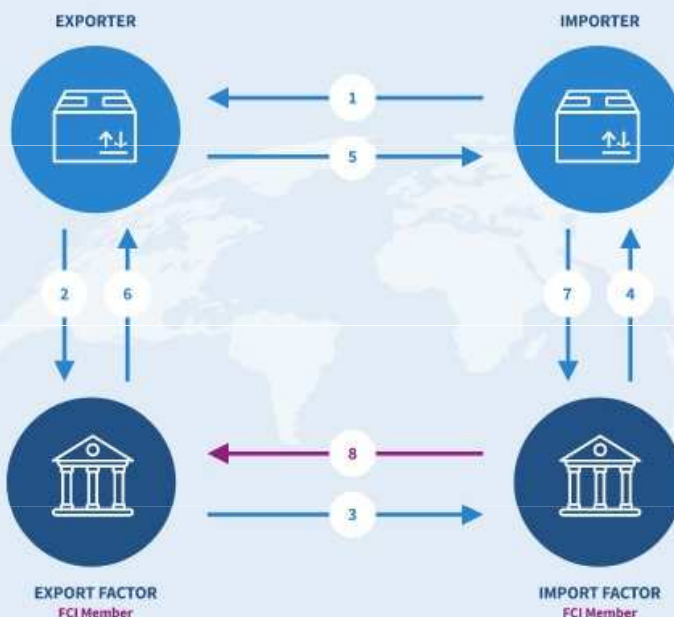
05
Exporter makes shipment to importer

06
Export factor makes cash advance up to 80% of assigned invoices

07
Collections are carried out by the import factor

08
Import factor remits funds to Export factor

09
Export factor remits the 20% remaining Balance to exporter's account less any charges

STEP 03

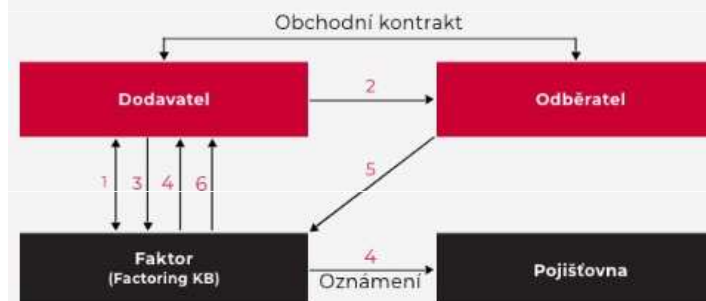
Export factor remits the 20% remaining Balance to exporter's account less any charges

The Export Factor will clear the invoice in his books and will pay the remaining balance (20% if pre-payment was 80%) to his client, the Exporter.

Jak to funguje

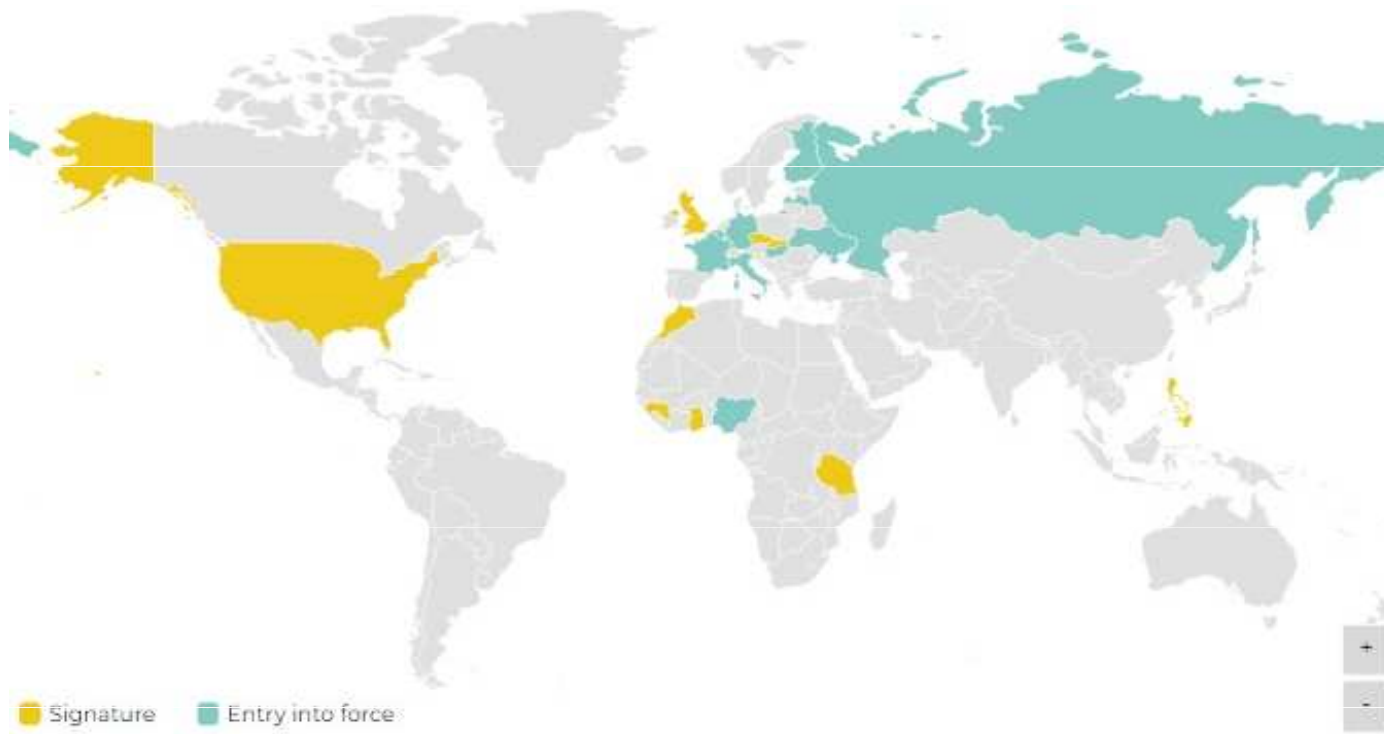
1. Factoring KB uzavírá s dodavatelem (vývozcem) smlouvu o exportním faktoringu.
2. Dodavatel jako klient Faktoringu KB dodává zboží svému odběrateli v zahraničí.
3. Dodavatel postoupí pohledávku (faktura s postupní doložkou) s požadovanými dokumenty na faktora.
4. Faktor poskytne klientovi smluvně stanovené předfinancování a nahlásí pohledávku pojišťovně.
5. Odběratel platí pohledávku v plné výši na účet faktora.
6. Po obdržení platby je provedeno vyúčtování pohledávky s dodavatelem.

V případě neuhrazení pohledávky ve lhůtě 60, resp. 90 dnů po splatnosti je faktorem pojišťovně nahlášena pojistná událost.

Právní režim

- mezinárodní smlouva – unifikovaná úprava – Úmluva o mezinárodním faktoringu (UNIDROIT), Úmluva OSN o postupu pohledávek v mezinárodním obchodě (UNCITRAL)
- z pohledu soudů členských států EU lze využít tzv. nařízení Řím I
 - čl. 3: volba práva: „*Tato smlouva se řídí španělským právem.*“
 - čl. 4 odst. 2: *kritérium obvyklé bydliště strany, která poskytuje charakteristické plnění pro smlouvu (faktor)*

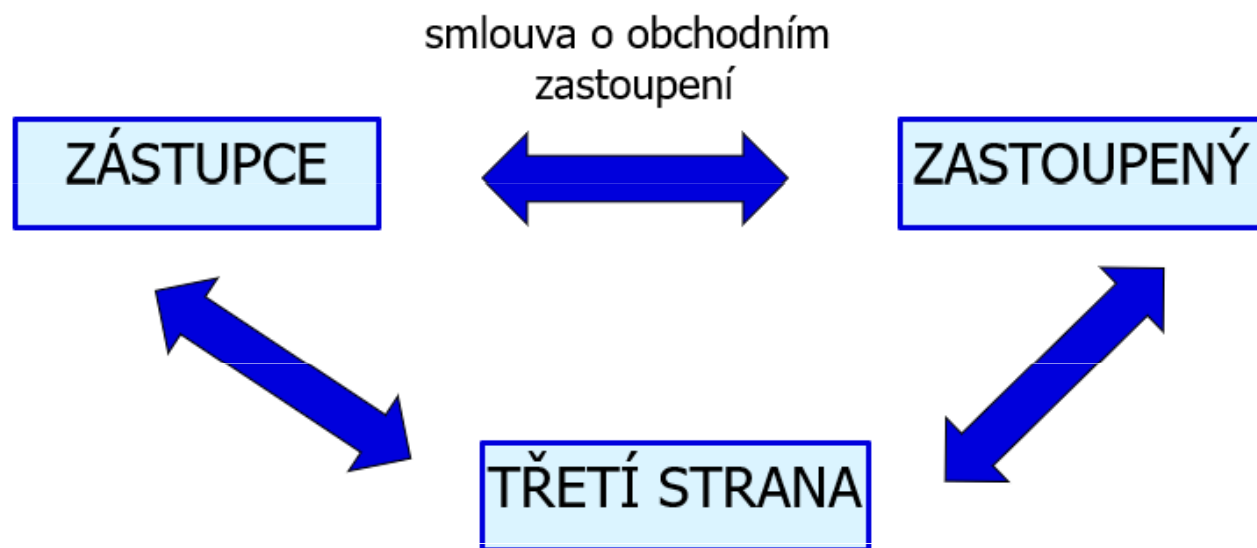

Mezinárodní forfaiting

- opět postoupení pohledávky z věřitele na forfaitera
- financování zpravidla jedné pohledávky (ne souboru pohledávek)
- středně a dlouhodobého charakteru
- zpravidla neposkytovány žádné další služby
- není úmluva s přímými normami, proto úprava kolizní
- nestátní prostředky právní úpravy (URF 800)

Způsoby pronikání na cizí trh

Obchodní zastoupení

Podstata obchodního zastoupení

- podnikatel nemusí v jiné zemi zřizovat pobočku či provozovnu
- obchodní zástupce není jeho zaměstnancem
- zprostředkovává příležitosti k uzavření smlouvy
- ziskem je provize

Mezinárodní distributorská smlouva

Příklad

Společnost Vinařík, s. r. o., se sídlem a místem podnikání v Mikulově, je jednak výrobcem a přímým prodejcem vín z jižní Moravy, jednak distributorem kvalitních lahvových vín francouzské společnosti Le Vigneron, s. a. r. l., se sídlem a místem podnikání v Beaune, Francie. (...) Na základě smlouvy získala česká společnost oprávnění k výhradní distribuci prvotřídních lahví vína na území České republiky. Současně se společnost Vinařík zavázala k pravidelnému odběru lahvových vín. Smlouva obsahovala mimo jiné následující doložky:

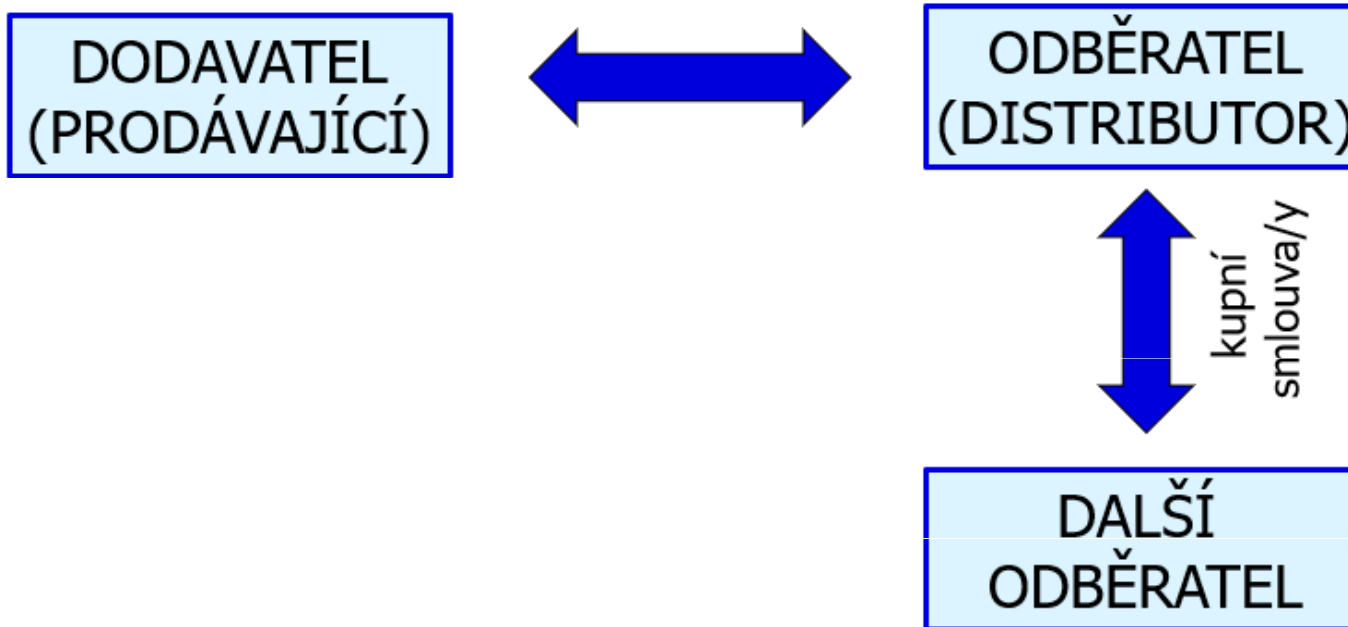
- a) *Kupující se zavazuje starat o akvizici prodeje a organizovat distribuci na území České republiky.*
- b) *Kupující se zavazuje k pravidelnému odběru lahvových vín, s frekvencí odběru čtyřikrát ročně.*
- (...)

Podstata

- organizace distribuce na vymezeném území, akvizice prodeje
- často doplňuje kupní smlouvu
- účelem může být vytvoření prodejní sítě výrobce v jiné zemi
- výrobce (prodávající) – distributor (odběratel, kupující)

distributorská smlouva
kupní smlouva/y v rámci distributorské smlouvy

Právní režim

- není zde mezinárodní smlouva (unifikace)
- z pohledu soudů členských států EU lze využít tzv. nařízení Řím I
 - čl. 3: volba práva: „*Tato smlouva se řídí slovenským právem.*“
 - čl. 4 odst. 1 písm. f): „*Tato smlouva o distribuci se řídí právem země, v níž má distributor obvyklé bydliště.*“
 - Jakým právem by se řídila smlouva uvedená v příkladu?
- samozřejmě tam, kde jsou uzavírány dílčí kupní smlouvy – lze využít CISG (Vídeňská úmluva)

Mezinárodní franchisingová smlouva

Podstata

- poskytoval franchisy – příjemce (nositel) franchisy
- uděluje se na např. obchodní název (firemní jméno), obchodní známka, know-how
- licence (vs. mezinárodní licenční smlouva)
- může mít formu poboček či dceřiných společností

Modelový zákon UNIDROIT definuje franšizu následovně: *"práva udělená stranou (poskytovatelem franšizy), která opravňují a vyžadují, aby jiná strana (nabyvatel franšizy) výměnou za přímou nebo nepřímou finanční kompenzaci podnikala v oblasti prodeje zboží nebo služeb vlastním jménem v rámci systému určeného poskytovatelem franšizy, který zahrnuje know-how a pomoc, předepisuje z podstatné části způsob, jakým má být franšizový podnik provozován, zahrnuje významnou a trvalou provozní kontrolu ze strany poskytovatele franšizy a je v podstatě spojen s ochrannou známkou, značkou služeb, obchodním názvem nebo logem určeným poskytovatelem franšizy."*

Právní režim

- není zde mezinárodní smlouva (unifikace)
- z pohledu soudů členských států EU lze využít tzv. nařízení Řím I
 - čl. 3: volba práva: „*Tato smlouva se řídí francouzským právem.*“
 - čl. 4 odst. 1 písm. e): „*Franšízová smlouva se řídí právem země, v níž má osoba, jíž je franšíza udělena, obvyklé bydliště.*“
- nestátní prostředky (návody)

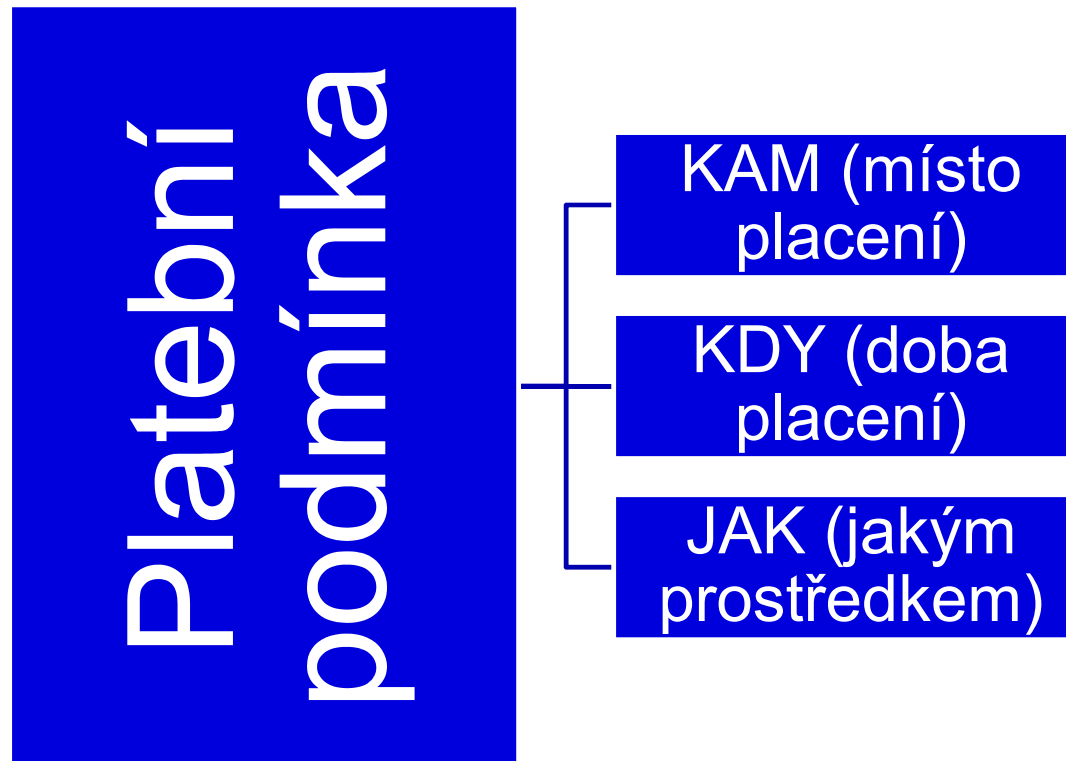
**Mezinárodní platební styk.
Povinnost kupujícího zaplatit kupní cenu.
Dokumentární platby**

Základní povinnosti kupujícího (čl. 53 CISG)

Zaplatit kupní cenu

Převzít dodávku

Zaplatit zboží - platební podmínka

KDE? Místo placení čl. 57

- stanoveno ve **smlouvě**, příp. mezinárodní **zvyklosti** nebo **praxe** stran
 - často např. adresa finanční instituce (banka), u níž má být placeno
- není-li: v **místě podnikání prodávajícího** nebo v **místě předání**, pokud má být cena placena při předání zboží nebo dokladů („z ruky do ruky“)

KDY? Doba placení čl. 58-59

- doba sjednaná (i tehdy, je-li určitelná – *placení do týdne po dodání zboží, placení do měsíce po obdržení faktury*)
- doba, kdy je umožněno kupujícímu nakládat se zbožím nebo s doklady, na základě kterých může kupující nakládat se zbožím („z ruky do ruky“)
- je-li zahrnuta přeprava, lze podmínka prodávajícího, že zboží bude předáno – dopravcem – oproti zaplacení ceny

JAK? Způsob placení

- hotovost
- směnka, šek
- hladká platba (bankovní převod)
 - akontace
 - úvěrový obchod
- dokumentární platby
 - dokumentární akreditiv
 - dokumentární inkaso

MOK Paříž:

Jednotné zvyklosti a pravidla pro dokumentární akreditivy
Jednotná pravidla pro inkasa

Hotovost

- v MO prakticky nevyužívané
- omezení veřejnoprávními předpisy (maximálně výše, do které lze platit v hotovosti)
- vysoké riziko, že nebude zaplaceno

Hladké platby

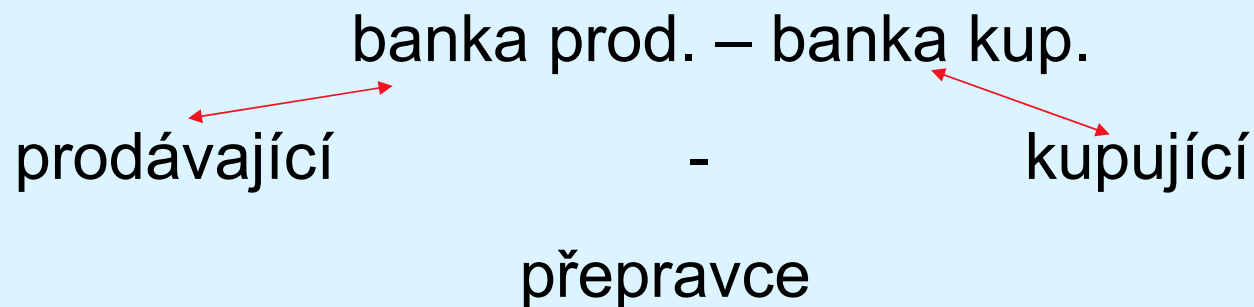
- neexistuje unifikovaná úprava ani nestátní prostředky pr. úpravy
- typický bankovní převod (převod z účtu na účet)
- akontace (úplná, částečná)
- úvěrový obchod (částečný, úplný)
- riziko (pro věřitele), zvláště pokud se obchodníci neznají

Smluvní strany se dohodly, že kupní cena je uhrazena okamžikem jejího připsání na účet kupujícího č.ú. ... vedený u banky ... pobočka ... Veškeré bankovní poplatky spojené s bankovním převodem uhradí kupující.

Zdroj: Publikace Klauzurní práce navázané na Úmluvu OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží a další formy dovednostní výuky (Rozeňalová, N. a kol., 2013)

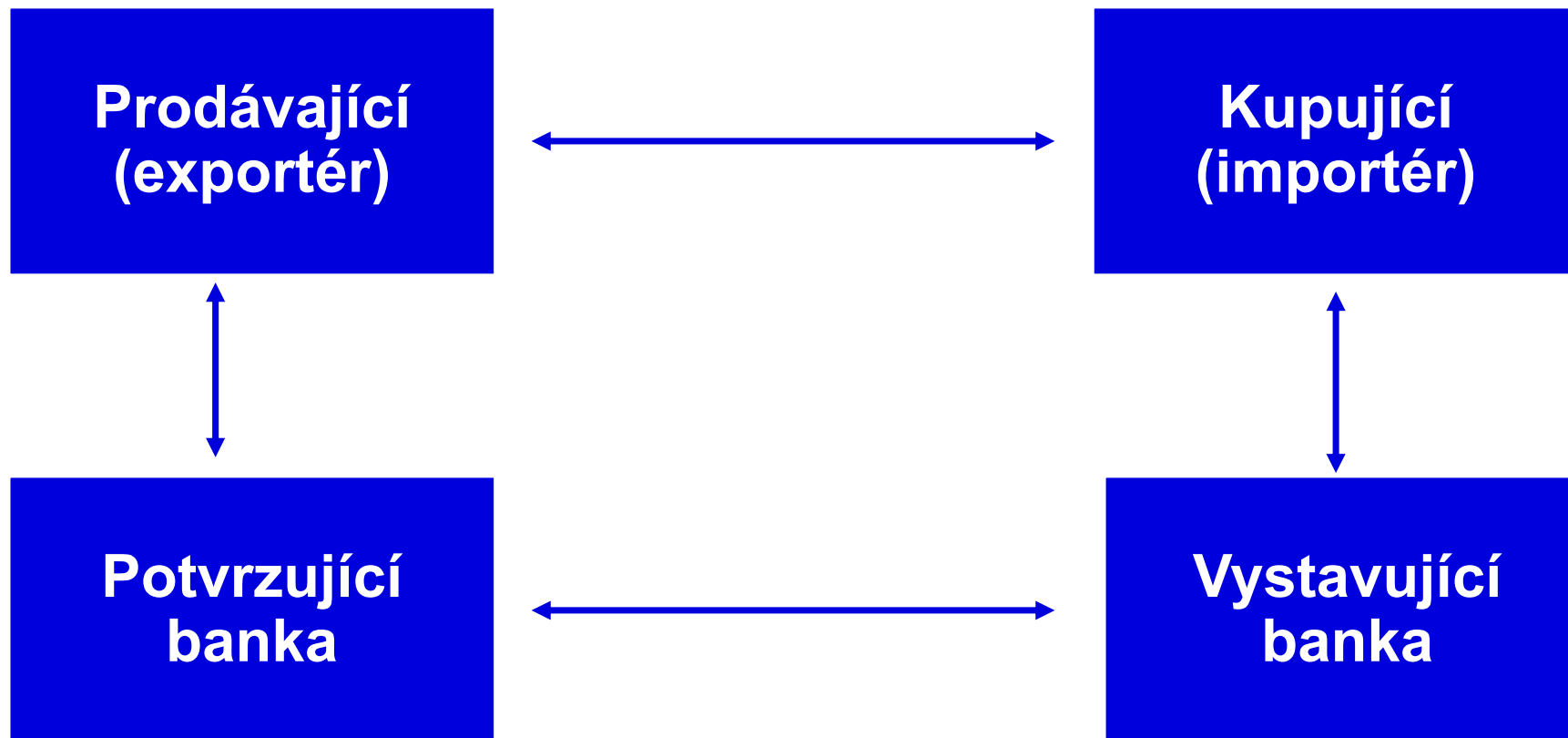
Dokumentární platby: akreditiv

- dokumentární akreditiv (L/C) – *v čem je podstata v MO?*

- menší riziko, vyšší míra jistoty, že bude zaplaceno, ale finančně nákladné; kupující – předem má vázané finanční prostředky

Podstata dokumentárního akreditivu

Čl. 1

Kupní cena bude uhrazena prostřednictvím neodvolatelného dokumentárního akreditivu, kterým se kupující zavazuje otevřít u ... (dále jen „banka“) ve prospěch prodávajícího na částku ... na dobu platnosti minimálně ... Kupující označí v akreditivní listině jako dokument pro čerpání akreditivu písemné potvrzení kupujícího, že převzal dokumenty uvedené v čl. 2 této smlouvy opatřené úředně ověřeným podpisem statutárního zástupce kupujícího. Otevření akreditivu bude oznámeno prodávajícím do 3 dnů od jeho otevření. Náklady spojené s otevřením akreditivu nesou společně a nerozdílně kupující i prodávající.

Čl. 2

Prodávající se zavazují proti splnění povinnosti kupujícího k otevření akreditivu na zaplacení kupní ceny a proti předání písemného potvrzení dle čl. 1 (dokument pro čerpání akreditivu) předat kupujícímu následující listiny: a) faktura, b) přepravní dokumenty, c) dokumenty o kontrole zboží, d) apod.

Zdroj: Publikace Klauzurní práce navázané na Úmluvu OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží a další formy dovednostní výuky (Rozehnalová, N. a kol., 2013)

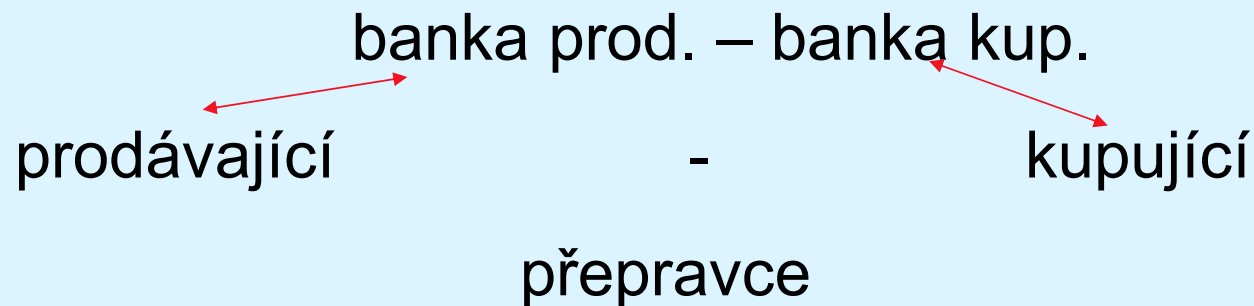
Typy akreditivů

- neodvolatelný
- odvolatelný
 - výslovně uvedeno, jinak je neodvolatelný
- revolvingový
- remboursní
- standby
- akreditiv s červenou doložkou
- akreditiv se zelenou doložkou
- převoditelný
- potvrzený – nepotvrzený
- na viděnou

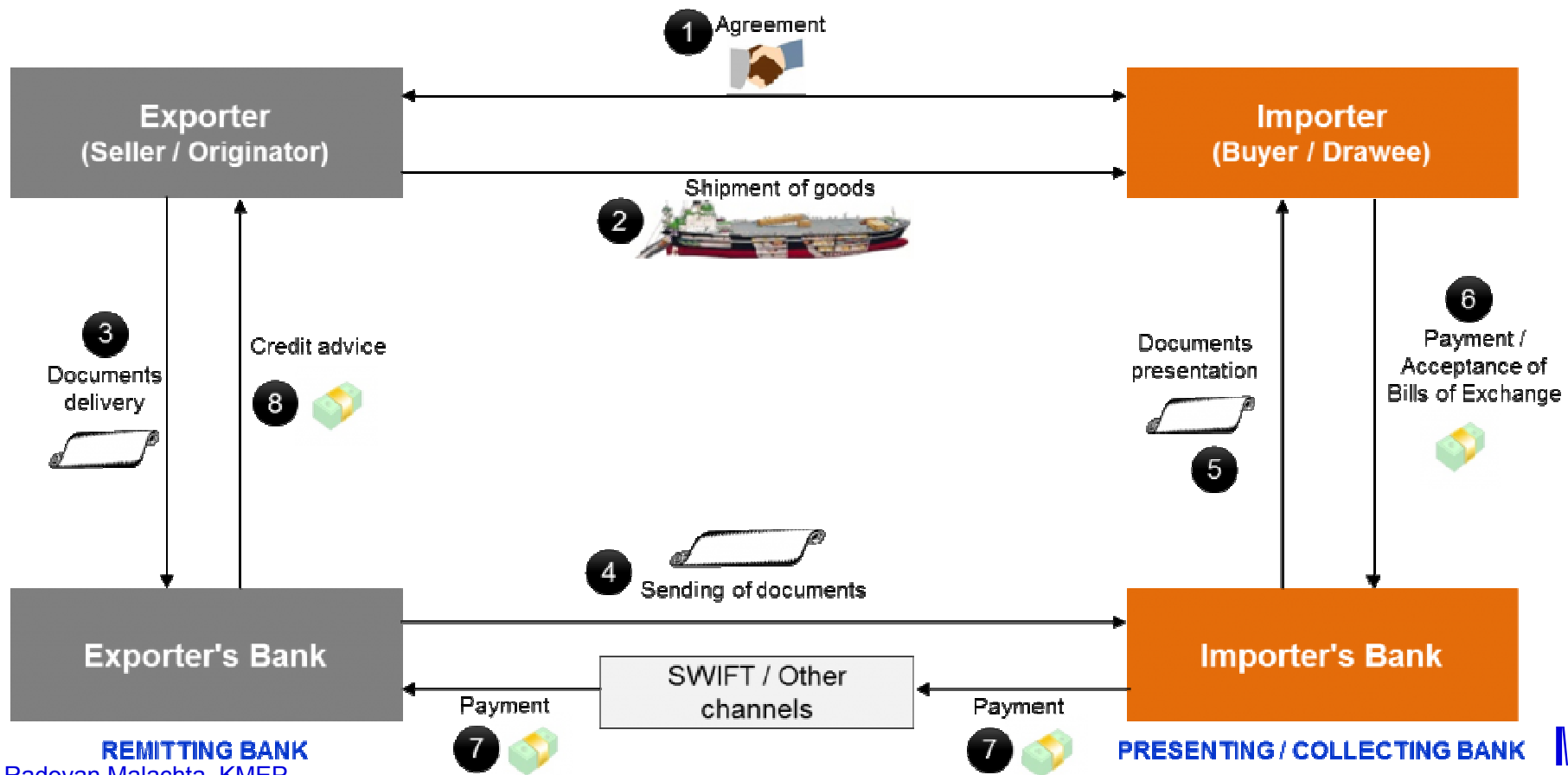
Nemusíte umět

Dokumentární inkaso

- dokumentární inkaso – *v čem je podstata v MO?*
- vydání dokumentů proti zaplacení peněžité částky (D/P)
- vydání dokumentů proti akceptaci směnky (D/A)

Podstata dokumentárního inkasa

„Smluvní strany se dohodly, že inkasní bankou bude ... pobočka... (dále jen „banka“), stát ..., vydán inkasní bance kupujícímu konosament ... oproti zaplacení částky ...

Poplatky banky účtované za provedení inkasa zaplatí příkazce.

Prodávající je povinen uzavřít s bankou ... pobočka ... smlouvu o inkasu do ... a pokud tak neučiní, zaplatí kupujícímu smluvní pokutu ve výši ...“

Zdroj: Publikace Klauzurní práce navázané na Úmluvu OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží a další formy dovednostní výuky (Rozehnalová, N. a kol., 2013)

Dokumentární platby: právní režim

- není unifikovaná úprava (tj. přímé normy)
- využití národního a kolizního práva (volba práva)
- nestátní prostředky (MOK):
 - Jednotné zvyklosti a pravidla pro dokumentární akreditivy (potřeba odkazu)
 - Jednotná pravidla pro inkasa

Směnky, šeky

- převoditelné cenné papíry
- směnky vlastní, směnky cizí
- unifikovaná úprava

Bankovní záruka

- ekonomická podstata
- unifikovaná úprava není
- nestátní prostředky MOK
 - Jednotná pravidla pro kontraktní záruky
 - Jednotná pravidla pro záruky na požádání
 - Jednotná pravidla pro smluvní záruky

Právní režim

- není zde mezinárodní smlouva (unifikace)
- volba práva a charakteristické plnění možné
- nestátní prostředky právní úpravy
 - Jednotné zvyklosti a pravidla pro dokumentární inkasa (**URC 522**)
 - Jednotné zvyklosti a pravidla pro dokumentární akreditivy (**UCP 600**)

MUNI
LAW

DĚKUJI ZA POZORNOST

malachta@mail.muni.cz